Turkish Studies
International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/6 Spring 2015, p. 47-56
DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8214
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AİLEYE YÖNELİK TUTUMLARI: GÜVENİRLİK GEÇERLİK ÇALIŞMASI*

*Ali ALBAYRAK***

ÖZET

Aile en temel sosyal kurum olarak isimlendirilebilir. Aile birçok yönden değişim geçirmektedir. Çocuk aile içinde sosyal sorumluluğun, centilmenliğin ve işbirliğinin gerekliliğinin anlamını öğrenir. Aile bir çocuğun temel tutumlarının, modelinin, tarzının veya hayat biçiminin gelişmesi için seçkin bir gruptur. Modern sosyolojide aile mevcut en küçük sosyal birlik olarak mülahaza edilir. En basit aile tipi, sadece baba, anne ve çocukları içine alanıdır. Bu birliğe bütün insanlık tarihi boyunca rastlanmakta olup, hatta bu gün bile modern toplumun temelini oluşturmaktadır. En temel sosyal kurum olarak isimlendirilebilen aile, birçok yönden değişim geçirmektedir. Üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarını konu edinen bu çalışmada "Üniversite Öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutumları Ölçeği"nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin aile algılarını ölçmek üzere geliştirilen ölçek 24 maddeden oluşmaktadır. Aile toplumsal açıdan hayati bir öneme sahip olmakla birlikte giderek zayıflayan bir kurum olma özelliği de taşımaktadır. Özellikle üniversite öğrencilerinin yaşantılarında ve uygulamalarında aile ve onunla ilgili toplumsal değerlerde ciddi bir deformasyon gözlenmektedir. Geliştirilen bu ölçeğin üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarının ölçülmesi amacıyla kullanılabilecek, geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış bir ölçek olarak Din Sosyolojisi alanına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu makale,bir anne ve bir baba olarak meydana gelen insan grupları hakkındadır. Aile denince genellikle bir evde oturan anne ve baba ile, varsa onların evlenmemiş çocukları anlaşılır. Bu tip aileye "çekirdek aile" denir. Aile, toplumun en küçük birimi olarak kabul edilir. Yakın aile üyeleri tek bir eş, ebeveyn, kardeş, kız kardeşi, oğlu veya kızı içerebilir. Aile aynı zamanda aile ekonomisi de öğrenilen önemli bir ekonomik birimdir. Aile toplum, ulus, küresel köy ve hümanizm gibi daha kapsayıcı kategoriler oluşturmak için mecazi olarak da kullanılır.

Anahtar Kelimeler: Aile, tutum, geçerlik, aile sosyolojisi, sosyal kurum

---

* **Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.**

** Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Sosyolojisi Anabilim Dalı, El-mek: alialbayrak68@gmail.com

UNIVERSITY STUDENTS ATTITUDES TOWARDS FAMILY: RELIABILITY AND VALIDITY STUDY

STRUCTURED ABSTRACT

The family may be called the basic social institution. In many ways it is undergoing change. In the family the child learns the meaning of social responsibility, the importance of sportmanship, and the necessity for cooperation. The family is the outstanding primary grouop, for in it a child develops his basic attitudes, patterns, ideals, and style or configuration of life. Modern sociology has found the family to be the smallest sociological unit. The samplest type of family, howewer, remains, the parents and children. This unit persists all through the history of man and form seven now the basis of modern society. Family, which can be named as the most basic social institutions, changes in many ways. In this study attitudes of students to families are investigated. Also for scale "Attitudes of Students to Family" validity and reliability works have already been done. Scale consists of 24 different article which aims to survey attitudes of students to families. Family is an important concept for society besides it weakens every day. Especially in the life of students family concept and related values with family are disregard. With this developed scale it is intended to survey attitudes of students to families and also to contribute to Sociology of Religion as a scale which's validity and reliability are approved. This article is about the group of people such as a mother and a father. Family mention of generally sitting on at home with mom and dad, If they have understood their unmarried children. Such family "nuclear family" is called. The family is regarded as the smallest unit of society. Members of the immediate family may include, singularly or plurally, a spouse, parent, brother, sister, son and or daughter. Family is also an important economic unit studied in family economics. Family is used metaphorically to create more inclusive categories such as community, nationhood, global village and humanism.

This study issues attitude of students to family concept. In the study following questions are waiting to be replied about attitude of students to family concept: Do the changes in social structure affect attitude of students to family concept? Which factors are effective on formation of attitude of students to family?

This study issues attitude of students to family concept and factors that are effective on formation of attitude of students to family. In this way it is aimed that to determine changes deeply and in different aspects in the social structure and family concept in the sample of students.

Furthermore it is aimed that to contribute to sociology and the sociology of religion studies by defining changes which are occurring in our social institutions and individual variations in perception of mentioned institutions.

It is hoped that data's in this study will contribute to analyze family concept objective, scientific and sociological and to identify effects and reactions which occurs in the world and in our country due

to improvements and changes. Thereby this study can be accepted as important in the aspect of specifying changes about attitude of persons to family concept.

In the study documentary research and empirical analysis methods have been used together. Local and foreign books, articles and declarations have been examined about this issue. Surveys and interviews were applied to students. Theoretical and empirical results were evaluated together.

"Attitude Scale towards Family" factor analysis consisting of 24 questions have been examined. It has been seen that first factor values are between .42 and .80 which shows that scale consists of related to each other questions and scale evaluates the intended structure.

Reliability of analysis results are calculated by Cronbach's alpha factor about Family Attitudes Scale of students. This factor was calculated as .91 for scale. As a result it can be said that Family Attitudes Scale for Students is available to determine people's attitude of family because the questions are at desired characteristics and the reliability and validity of the scale are high.

Attitude Scale towards Family developed as valid and reliable scale can be used to identify attitudes of students to family concept. Results of factor analysis which is applied in order to check the validity of the developed scale structure in this research show that 24 questions in the scale can measure a specific structure. It is hoped that this developed scale can be used as proven reliability and validity scale to determine attitude of students to family concept and it is thought that this scale can contribute to the sociology of religion.

Key Words: Family, attitude, validity, Family Sociology, social institution

GİRİŞ

Toplumların varlıklarını devam ettirebilmeleri, önemli ölçüde genç neslin sahip oldukları özelliklere bağlıdır. Bağımsız düşünebilen, özgüveni yüksek, özgür kişiliği olan ve toplumsal değerleri benimsemiş, içselleştirmiş ve bunarı davranışa dönüştürmeyi başarabilmiş bireyler toplumun teminatıdır. Gençlerin bu değerleri kazandıkları ilk ve en önemli kurum ailedir. Aileler tutum ve davranışları ile gençlere model olarak, onların gelecekteki davranış biçimlerini belirleyici olmaktadırlar. Aile bireylerin hem yaşam kalitesini etkilemekte hem de bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı olması için çaba göstermektedir. Bireylerin kazandıkları bu özellikler toplumun gelişmesine olumlu ve önemli katkılar sunmaktadır.

Toplumsal sistemin en temel ve en önemli yapısal unsuru olan ailenin, toplumun maddi ve manevi değerlerini kendisini oluşturan bireylere aktarma işlevi vardır. Bir sosyal kurum olarak aile, modernleşme ve değişmenin etkisiyle yapı ve işlev değişikliği yaşamaktadır.

1- Araştırmanın Konusu ve Problemi

Toplumu meydana getiren en küçük sosyal birim olan aile, süreklilik özelliğine sahip ve insan hayatının terbiyesinin kazanıldığı sosyal bir kurumdur. Aile her şeyden önce bir evlilik birliğini ifade eder. Kadın ve erkeğin toplum tarafından kabul edilen norm ve değerlere uygun

görülecek bir şekilde ortak cinsi hayat yaşamaları ve bu cinsel birliğin sonucunda insan soyunun üremesidir (Doğan ve Diğ., 2009: 38).

Endüstri toplum kuramının toplumsal çözümlemede bir çerçeve olarak üstünlük sağladığı 1950'li ve 1960'lı yıllarda ailenin gelişmesiyle ilgili özel bir yorumlama tipi sosyoloji literatürüne egemendi. Oldukça kaba çizgileriyle bu yorum şöyle ifade ediliyordu. Sanayileşme öncesinde aile bir dizi geniş akrabalık ilişkilerine gömülmüştü ve ekonomik üretimin merkeziydi. Ne var ki artık ailenin böyle bir üretim birimi olmaktan çıktığı endüstri toplumuna geçiş bu geniş aileyi parçaladı. Akrabalık ilişkilerinin daralmasıyla anne baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile ortaya çıktı (Giddens, 1982a: 121).

En temel sosyal kurum olarak isimlendirilebilen aile, birçok yönden değişim geçirmektedir. Çocuk aile içinde sosyal sorumluluğun, centilmenliğin ve işbirliğinin gerekliliğinin anlamını öğrenir. Aile bir çocuğun temel tutumlarının, modelinin, tarzının veya hayat biçiminin gelişmesi için seçkin bir gruptur (Bogardus, 1950: 57-58). Aile genel olarak nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma, çocukları sosyalleştirme, ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin fonksiyonlarının yerine getirildiği bir kurumdur. Her toplumun devamlılığı için vazgeçilmez bir unsur olduğu gibi sosyal kurumların bütünleşmesinde temel rol oynamaktadır (Erkal, 1982: 45).

Aile mevcut en küçük sosyal birlik olarak mülahaza edilir. En basit aile tipi, sadece baba, anne ve çocukları içine alanıdır. Bu birliğe bütün insanlık tarihi boyunca rastlanmakta olup, hatta bu gün bile modern toplumun temelini oluşturmaktadır (Wach, 1951: 58-59).

Toplumla ilgili en küçük bir sosyal birim olan aile, bütün toplumlarda fert için hayat merkezidir. Ferdin içinde yer aldığı en önemli ve en asli bir sosyal gruptur. Samimi, psikolojik ve sürekli ilişkiler aile kurumunun temel özellikleridir. Üyeler arasındaki çeşitli rollerin organizasyonu aile sistemini meydana getirir. Bu nedenle aile, üyeleri arasındaki ilişkilerden ve ilişkilerin yapılaşmasından doğan kurumlar olarak tanımlanabilir. Ailenin yapı ve fonksiyonları toplumsal değişmeye paralel olarak değişmektedir. Bu yüzden evrensel ve statik bir aile yapısından söz etmek imkânsızdır. Zaman içerisinde aile üyelerinin sayısında, yapısında ve görevlerinde sürekli değişmeler meydana gelmektedir. Özellikle de gelişmiş, gelişmekte olan ve az gelişmiş toplumlarda aile yapıları değişik görünümler arz etmektedir (Aslantürk, 2000: 307).

Giddens'e göre aile, akraba bağlantılarıyla doğrudan doğruya bağlanan, yetişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği bir insanlar topluluğudur (Giddens, 2008b: 246). Giddens bu tanımda bir taraftan akraba bağlarından bahsederken bir taraftan da aileyi kuran bireylerin çocuk yetiştirme gibi önemli bir sorumluluğu üstlendiklerine dair yaptığı vurgudan anlaşılmaktadır ki aile yapısı toplumdan topluma farklılaşsa da yerine getirdiği görev ve fonksiyonları çok fazla değişmemektedir.

Aile, oluşumuna gerekçe olan biyolojik boyutu aşan psiko-sosyal bir gerçeklik olarak değerlendirilmektedir. Ailenin böyle bir gerçekliğe ulaşmış olmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü aile, böyle bir gerçekliğe ulaşamamış olsaydı kendi dışındaki beraberlik örneklerinden ayrışarak çağlar boyunca insan toplumları üzerindeki etki ve gücünü sürdürmesi mümkün olmazdı. Bu ilk toplumsal ünitede en yakınındaki insanlarla yine tamamen insana özgü bir birliktelik paylaşmaktadırlar. Ancak aile bu birlikteliğin şekli gerekçesi olan biyolojik boyutu aşan bir ilişkiler düzeni çevresinde gelişen etkileşim formlarına sahiptir. Başka bir ifadeyle aile, toplumsal, ekonomik, kültürel ve bazen siyasal nitelikleriyle küçük bir toplumdur (Doğan, 1996: 170).

Dünyanın çeşitli yerlerinde farklı toplumlarda aile şekillerinde bir çeşitlenme ve farklılaşma vardır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin çoğunda söz konusu değişme ve farklılaşma daha çok hissedilmektedir. Bu değişimlerin kaynakları karmaşık bir yapıdadır. Bununla birlikte

bazı etkenler sıralanabilir. Bunlardan bazıları Batı kültürünün yayılması, Nüfus artışı, kırsaldan kentsel alanlara göçlerdir. Genelde bu değişmeler, geleneksel geniş ailenin ve akraba yapısının bozulmasında ve parçalanmasında dünya çapında bir etki oluşturmaktadırlar (Giddens, 2008b: 251-252).

Aile, bütün toplumlarda en ortak kurumların başında gelmekle birlikte, toplumdan topluma değişik özellikler gösteren bir kurum niteliği de taşıya bilmektedir. Toplumların kendi tarihi gelişimi içerisinde bile aile kurumunun değişimler gösterdiği, farklılıklar kazandığı gözlenmektedir. Söz konusu bu değişme aile kavramı ve ailenin yapısında olduğu gibi, ailenin rol ve fonksiyonlarında da meydana gelmektedir (Sezal, 2002: 163).

Ailenin toplumsallığını vurgulayan ve öne çıkaran en belirgin olgulardan birisi de akrabalık sistemidir. Akrabalık, evlilikle başlayan ve hiçbir aile türünden soyutlanamayan bir seri sosyal ilişkiler sistemidir. Çünkü sanayi/kent toplumlarında da insanlar, hem evlenecekleri eşlerin yakınlarını bilmek hem de soy kütükleriyle kimlik sorunlarını çözmek istemektedirler. Modern kentlerde de yardımlaşma akrabalar arasında öncelik taşıyan bir uygulama olarak varlığını devam ettirmektedir (Aydın, 1997: 52).

Günümüzde aile geleneksel geniş aileden, modern çekirdek aile şekline dönüşürken, sosyal bir grup olarak küçüldüğü ancak sosyal bir kurum olarak güçlendiği söylense de bu kanaatin toplumsal hayat içerisinde karşılığını bulmak zor görünmektedir. Özellikle üniversite öğrencilerinin yaşantılarında ve uygulamalarında aile ve onunla ilgili toplumsal değerlerde ciddi bir deformasyon gözlenmektedir. Bu araştırma üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarını konu edinmektedir. Çalışmada üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarıyla ilgili olarak şu sorulara cevap aranmaktadır: Üniversite öğrencilerinin aile algısı, toplumsal yapıda meydana gelen diğer değişmelerden etkilenmekte midir? Üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumların oluşmasında hangi faktörler etkilidir?

2- Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarını tespit etmeyi ve bu tutumların oluşmasında etkili olan faktörlerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Böylelikle toplumsal yapıda ve aile algısında meydana gelen değişiklikleri üniversite öğrencileri örnekleminde daha derinlemesine ve çeşitli boyutlarıyla ortaya koymak mümkün olacaktır.

Ayrıca bu çalışma ile uygulamalı kısımdan elde edilecek verilerden hareketle, sosyal kurumlarımızda meydana delen değişiklikler ve bireylerin bu kurumları algılamalarında farklılaşmalar konusunda genellemelere gidilerek sosyoloji ve din sosyolojisi çalışmalarına katkıda bulunmak hedeflenmektedir.

Araştırma ile elde edilecek verilerin, dünyada ve ülkemizde meydana gelen yenilik ve değişmeler karşısında ailede ortaya çıkan etki ve tepkilerin tespitine katkı sağlayacağı, dolayısıyla da aile konusunun objektif, bilimsel ve sosyolojik incelenmesine yardımcı olacağı ümit edilmektedir. Böylece bu çalışma, toplumda aile kurumunda ve bireylerin aile kurumuna yönelik algılarında meydana gelen değişmelerin objektif bir şekilde ortaya konması açısından önem arz etmektedir.

Varlıklarını devam ettirememe tehlikesiyle karşı karşıya olan kültürel değerler öncelikle sosyolojik çalışmalar için önemlidir. Sosyal değişmeyle birlikte önemli bir sosyolojik kurumun hızla çözüldüğü ve tümüyle dejenere olma tehlikesi taşıdığı dikkate alınırsa konunun önemi daha net anlaşılacaktır.

Evliliklerde giderek artan boşanma oranları, evlilik dışı beraberliklerin yaygınlaşması, evlilik dışı çocukların sayısındaki kaygı uyandıracak düzeydeki artış, değişen cinsiyet rolleri,

heteroseksüel evliliğin önemine yapılan vurgunun azalması gibi faktörler ailenin geleceğine yönelik olarak insanları daha kötümser kılmaktadır.

3- Yöntem ve Teknikler

Bu araştırmada karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeli benimsenmiş, ampirik veriler ise survey tekniği ile oluşturulmuştur. Araştırma, metodolojik olarak betimsel, keşfedici ve açıklayıcı bir özelliğe sahiptir. Araştırmada nicel ölçümlerin yanı sıra yorumlayıcı nitel veriler de birlikte toplanmış ve birden fazla araştırma tekniği birbirini destekleyecek şekilde kullanılmıştır.

Araştırmada dokümanter ve ampirik inceleme yöntemleri birlikte kullanılmış, konuyla ilgili yerli ve yabancı kitap, makale ve bildiri gibi yayınlar incelenmiş, üniversite öğrencileri üzerine anket ve mülakatlar uygulanmış, teorik ve ampirik sonuçlar birlikte değerlendirilip yorumlanmıştır.

4- Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Araştırmada kullanılan anket formunun geliştirilmesi yoğun bir çalışmayı gerektirmiş, aile konusunda benzer çalışmaların yetersizliği de bu yoğunluğu artırmıştır. Araştırma için yapılan kaynak taramaları ve genel sosyoloji ve Aile Sosyolojisi derslerinde öğrencilerin soruları ve kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevaplar ve uzmanların görüş ve önerileri ölçek maddelerinin hazırlanmasında yol göstericilik yapmıştır. Bu çerçevede üniversite öğrencilerinin olgusal kimliklerini ve aileye yönelik tutumlarını ortaya koymak amacını güden bir anket formu geliştirilmiştir.

Geliştirilen ölçek uygulanmadan önce araştırmaya katılanlara sorulacak soruların araştırmanın amacına hizmet edip etmediğini tespit etmek ve katılımcılar tarafından soruların anlaşılabilirliğini ortaya koymak amacıyla, örneklemi temsil ettiği varsayılan Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören 98 öğrenci üzerinde ön araştırma yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda anlaşılmayan ve araştırma maçına hizmet etmediği tespit edilen sorularda gerekli değişiklikler yapılmış ve anket formunda yeni düzenlemelere gidilmiştir.

Ön uygulamadan elde edilen verilerden hareketle, bağımsız değişken olarak 14, tutum maddeleri olarak 24 sorudan oluşan bir anket formu geliştirilmiştir. Bu yeni anket formu Likert (Tezbaşaran, 1997: 11). ölçek geliştirme yöntemine göre oluşturulmuştur. Ölçekte her madde için "Hiç katılmıyorum, Katılmıyorum, Fikrim yok, Katılıyorum, Tamamen katılıyorum" olmak üzere 1'den 5'e doğru puanlanan beş seçenek sunulmuştur. Bunlardan "Hiç katılmıyorum" seçeneği en olumsuz ve en az puanı, "Tamamen katılıyorum" seçeneği ise, en olumlu ve en fazla puanı alacağını göstermektedir. Buna göre aile ile ilgili tutum ölçeğinden katılımcıların alabilecekleri en fazla puan (24X5=140), en düşük puanın da (24X1=24) olduğu anlaşılmaktadır.

5- Veri Toplama Aracının Geçerlik ve Güvenirliği

Veri toplama aracını oluşturan üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarına ait ölçeğin maddelerinin her birinin tek bir yapıyı ölçüp ölçmediğini tespit etmek için faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi, bir ölçekte bulunan maddelerin aynı niteliği ölçen maddeler olup olmadığını, farklı nitelikleri ölçüyor ise bunların neler olduğunun anlaşılmasını sağlamaktadır (Brong, 1983: 613). Faktör analizi sonuçlarının değerlendirilmesinde, ölçekte bulunan maddelerden faktör yük değerleri .40'ın altında olanlar ölçekten çıkartılmıştır. Ölçekte yer alan yeterlilik ifadelerinin, söz konusu yeterliliğe sahip olanla olmayanı ayırt etme gücünü ve bu kapsamda güvenirliğini incelemek için ölçekte bulunan her bir maddeye verilen tepkiler ile ölçekten alınan toplam puan arasındaki ilişki miktarı, pearson korelasyon katsayısı ve Cornbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı tekniği ile test edilmiştir (Büyüköztürk, 2002: 164-165; Gökçe, 1999: 95).

5.1.Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,830
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1286,744
	df	276
	Sig.	,000

Ölçek maddeleri arasında iç tutarlılığı ve uygulandığı her defasında aynı yapıyı ölçme kapasitesine sahip olan araçlar güvenilir ölçekler olarak kabul edilirler. Bu çalışmada ölçeğin güvenirliği, ölçeğin madde toplam ilişki değerleri, yani ölçekte yer alan maddelere verilen tepkiler ile ölçekten alınan toplam puan arasındaki ilişkiyi ne kadar ayırt edip etmediğini gösteren Pearson korelasyon katsayısı ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı tekniği ile test edilmiştir (Büyüköztürk, 2002: 165). Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ile incelenmiştir. KMO katsayısı verilerin ve örneklem büyüklüğünün seçilen analize uygun ve yeterli olduğunu belirlemede kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. KMO'nun 0.60'dan büyük ve Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. KMO katsayısı 1'e yaklaştıkça verilerin analize uygun olduğu, 1 olmasında ise mükemmel bir uyum olduğu anlamına gelmektedir. Ölçekte KMO'nun .83 olması örneklemden elde edilen verilerin yükseğe yakın düzeyde analiz için yeterli olduğunu, Barlett Testinin ise .000 olması verilerin çok değişkenli ve dağılımın normal bir durum arz ettiğini göstermektedir (Tavşancıl,2002: 50).

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutum Ölçeği Faktör ve Madde Analizi Sonuçları

Üniversite Öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutum Ölçeğinin Maddeleri	Birinci Faktör Yük Değeri	Madde Toplam Korelasyonu
Çocuğum olsaydı evlenmeden birlikte yaşamasından rahatsız olurdum.	.80	.75
Ailenin kurulması için evlilik şarttır.	.77	.72
Aile zamanımızda gereksiz bir kurum değildir.	.70	.65
Evlenmeden birlikte yaşayarak aile oluşturulamaz.	.69	.63
Ailemin evlenmeden birlikte yaşamaya olumsuz bakacağını düşünürüm.	.69	.63
Aile, üyelerinin kendilerini mutlu hissettikleri bir yerdir.	.67	.61
Aile, üyelerinin kendilerini değerli hissettikleri bir yerdir.	.66	.61
Aile kurmak bana uygundur.	.62	.57
Ailemle birlikte yaşamak isterim.	.62	.57
Aile kurmadan cinsel özgürlük yaşanmamalıdır.	.62	.56
Aile en güvenilecek kurumdur.	.58	.53
Aile çocukların şiddet gördüğü bir yer değildir.	.58	.55
Bekar kalmaktansa aile kurmayı tercih ederim.	.56	.51
Aile çocukların özgürlüğünü engellemez	.55	.53
Günümüzde de aile önemli bir kurumdur.	.55	.49
Aile kurmak için evlenmek çağ dışı değildir.	.54	.49
Aile sadece cinselliğin meşrulaştırılması değildir.	.52	.48
Evlenmeden birlikte yaşayarak mutlu olamam.	.52	.49
Kanunlar zorlamasaydı da aile kurumu olurdu.	.52	.48
Aile bireylerin yetişmesinde önemli bir misyona sahiptir.	.50	.45
Aile, bireylerin özgürlüğünü sınırlamaz.	.47	.44
Aile toplumun temelidir.	.44	.39
Aile toplumun aynasıdır.	.42	.37

Aile neslin devamı için şarttır.	.42	.36
Açıklanan Varyans=%35 **Alfa=.91**		

24 maddeden oluşan "Aileye Yönelik Tutum Ölçeği" faktör analizi sonuçları incelendiğinde, maddelerin birinci faktör yük değerlerinin .42 ile .80 arasında değiştiği gözlenmektedir.hesaplanan faktör yük değerlerinin yüksek olması, ölçeğin birbiriyle ilişkili maddelerden oluştuğunu ve hedeflenen yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Tek bir faktörün açıkladığı varyans ise %35'dir. Diğer yandan her bir maddenin araştırmaya katılanları ne düzeyde ayırt ettiğini değerlendirmek amacıyla yapılan madde analizi sonuçlarına göre, madde toplam korelasyonlarının .36 ile .75 arasında olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, "Aileye Yönelik Tutum Ölçeği"ni oluşturan 24 maddeden her birinin ayırt edici özelliğe sahip olduğunu göstermektedir. Aileye yönelik tutum ölçeğinin güvenirlik katsayısı alfa ise, .91 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçme aracının güvenilir olduğunun bir göstergesi olarak yorumlanabilir/kabul edilebilir. Bütün bu bulgular birlikte düşünüldüğünde, söz konusu "Aileye Yönelik Tutum Ölçeği"nin geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğu söylenebilir.

Likert tipi tutum ölçeğinde güvenirlik düzeyini saptamak için iç tutarlığın bir ölçütü olan, Cronbach tarafından geliştirilmiş alfa katsayısının kullanılması uygundur. Cronbach alfa katsayısının yüksekliği, ölçekteki maddelerin homojenliğinin yüksek olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin alfa katsayısı ölçekte bulunan maddelerin birbiriyle tutarlı ve aynı özelliği gösterip göstermediğini belirtmektedir. 98 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen geçerlik çalışması sonucunda toplam 24 maddeye indirgenen ölçek için belirlenen Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu güvenirlik katsayısı sosyal bilimler alanında güvenirliği yüksek olan bir ölçek olarak değerlendirilmektedir (Tavşancıl, 2002: 152).

6- Verilerin Analizi

Bu araştırmada anket veri toplama tekniği ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Örneklemin aileye yönelik tutum düzeyleri kendi düşüncelerine bağlı olarak Likert tipi beşli derecelendirme ölçeği ile elde edilmiştir. Beşli derecelemeli ölçeğin değerlendirilmesinde şu puan aralıkları esas alınacaktır: Kesinlikle katılmıyorum= 1.00-1.79, Katılmıyorum= 1.80-2.59, Fikrim yok= 2.60-3.39, Katılıyorum= 3.40-4.19, Tamamen katılıyorum= 4.20-5.00.

Araştırmada verilerin analizi aşamasında, yüzde ve frekans dağılımı yanı sıra, aritmetik ortalama, t-testi, varyans analizi (Anova), Lsd Post-hoc çoklu karşılaştırma test tekniklerinden yararlanılacaktır.

Sonuç

Bu çalışmada "Üniversite Öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutumları Ölçeği"'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin aile algılarını ölçmek üzere geliştirilen ölçek 24 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçları, ölçüm aracının tek boyuttan oluştuğunu ve alfa güvenirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olduğunu ortaya koymuştur.

Üniversite öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutumları Ölçeği'ne ilişkin olarak hesaplanan güvenirlik analizi sonuçları Cronbach Alpha katsayısı ile hesaplanmıştır. Bu katsayı ölçek için .91 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak Üniversite Öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutumları Ölçeği'ni oluşturan maddelerin istendik özelliklerde olması, Ölçeğin güvenirliğinin ve geçerliğinin yüksek olması, bu ölçeğin insanların aile algısını belirmede kullanılabileceğini göstermektedir.

Geçerli ve güvenilir olarak geliştirilen Aileye Yönelik Tutum Ölçeği üniversite öğrencilerinin aileye karşı tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek olarak kullanılabilecek niteliktedir.

Araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin yapı geçerliğini kontrol etmek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi sonucu ölçekte kalmasına karar verilen 24 maddenin belirli bir yapıyı ölçebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Geliştirilen bu ölçeğin üniversite öğrencilerinin aileye yönelik tutumlarının ölçülmesi amacıyla kullanılabilecek, geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış bir ölçek olarak Din Sosyolojisi alanına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ASLANTÜRK, Z. – T. Amman (2000). *Sosyoloji*, İstanbul.

AYDIN, M. 81997). *Kurumlar Sosyolojisi*, Ankara.

BOGARDUS, E. S. (1950). *Sociology*, The Macmillan Company, New York.

DOĞAN, İ. (1996), *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar*, İstanbul.

BRONG, W. R.-Meredith D.G. (1983). *Educational Research an Introduction*, New York, London.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin veri Analizi El Kitabı,* Ankara.

DOĞAN, M. S.-Öztürk, S.- Boztoprak, G. (2009). *Sosyoloji Çarşısı,* İstanbul.

ERKAL, M. (1982). *Sosyoloji (Toplumbilim)*, Trabzon.

GİDDENS, A.(1982 a). *Sociology A Brief but Critical Introduction,* London.

GİDDENS, A. (2008 b). *Sosyoloji*, Çev. Hüseyin Özel ve Diğ., Haz. Cemal Güzel, İstanbul.

GÖKÇE, E. (1999). *İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlikleri,* (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara.

SEZAL, İ. (2002). *Sosyolojiye Giriş,* Edit. İhsan Sezal, Ankara.

TAVŞANCIL, E. (2002) *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara.

TEZBAŞARAN, A. A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu,* Ankara.

WACH, J. (1951). *Sociology of Religion*, The University of Chigago Press, Chigago.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

ALBAYRAK, A., Üniversite Öğrencilerinin Aileye Yönelik Tutumları: Güvenirlik Geçerlik Çalışması, ***Turkish Studies*** - *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/6 Spring 2015, p. 47-56, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8214, ANKARA-TURKEY